



**Fundusze  
Europejskie**  
Wiedza Edukacja Rozwój



**Rzeczpospolita  
Polska**

**Unia Europejska**  
Europejski Fundusz Społeczny



## **PROGRAM NAUCZANIA**

### **KURSU UMIEJĘTNOŚCI ZAWODOWYCH**

**SPO.05.5. Wspieranie osoby podopiecznej w czynnościach dnia codziennego**

w zakresie kwalifikacji

**SPO.05. Świadczenie usług opiekuńczych**

wyodrębnionej w zawodzie

**opiekunka środowiskowa 341204**

Branża: pomocy społecznej (SPO)

Warszawa 2021

### **Autorzy:**

mgr Robert Fleischer

mgr Anna Owsicka

mgr Jolanta Maj

### **Recenzenci:**

**Recenzent 1** – Recenzja dydaktyczna (nauczyciel uczący w zawodzie, w którym wyodrębniono daną kwalifikację lub nauczyciela konsultanta w zakresie kształcenia zawodowego) dr Dorota Koprowska

**Recenzent 2** – Recenzja merytoryczna (przedstawiciel pracodawców właściwy dla danego zawodu) mgr Ewelina Zuba

### **Ekspert:**

mgr Bożena Fałkowicz

Program opracowany we współpracy podmiotów z otoczenia społeczno-gospodarczego wskazanego we wniosku o powierzenie grantu na opracowanie modelowego kwalifikacyjnego kursu zawodowego (KKZ): Żłobki Miejskie.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój

Oś priorytetowa II

Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji

Działanie 2.14. Rozwój narzędzi dla uczenia się przez całe życie

Konkurs nr POWR.02.14.00-IP.02-00-003/19

Opracowanie modelowych programów kwalifikacyjnych kursów zawodowych (kkz)

**Warszawa 2021**

## Spis treści

### **PROGRAM NAUCZANIA KURSU UMIEJĘTNOŚCI ZAWODOWYCH SPO.05.5. Wspieranie osoby podopiecznej w czynnościach dnia codziennego**

1.	Wprowadzenie .....	5
2.	Plan zajęć kursu umiejętności zawodowych .....	11
2.1.	Pogrupowanie efektów kształcenia .....	11
2.2.	Określenie liczby godzin na kształcenie zawodowe .....	20
2.3.	Plan kursu umiejętności zawodowych .....	22
3.	Cele kształcenia kursu umiejętności zawodowych .....	23
4.	Programy poszczególnych zajęć .....	24
4.1.	Program nauczania dla przedmiotu: Opieka i pielęgnacja człowieka .....	24
4.1.1	Cele ogólne przedmiotu .....	24
4.1.2	Cele szczegółowe przedmiotu .....	24
4.1.3	Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia .....	25
4.1.4	Procedury osiągania celów kształcenia .....	25
4.1.5	Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika .....	26
4.2.	Program nauczania dla przedmiotu: Organizacja opieki środowiskowej .....	27
4.2.1	Cele ogólne przedmiotu .....	27
4.2.2	Cele szczegółowe przedmiotu .....	27
4.2.3	Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia .....	27
4.2.4	Procedury osiągania celów kształcenia .....	28
4.2.5	Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika .....	28
4.3.	Program nauczania dla przedmiotu: Doskonalenie umiejętności opiekuńczych i pielęgnacyjnych .....	29
4.3.1	Cele ogólne przedmiotu .....	29
4.3.2	Cele szczegółowe przedmiotu .....	29
4.3.3	Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia .....	29
4.3.4	Procedury osiągania celów kształcenia .....	30
4.3.5	Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika .....	31
4.4.	Program nauczania dla przedmiotu: Wspieranie samodzielności osoby podopiecznej .....	32
4.4.1	Cele ogólne przedmiotu .....	32
4.4.2	Cele szczegółowe przedmiotu .....	32
4.4.3	Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia .....	33
4.4.4	Procedury osiągania celów kształcenia .....	34

4.4.5	Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika .....	34
5.	Ewaluacja programu kursu umiejętności zawodowych .....	35
6.	Wykaz literatury oraz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych .....	36
6.1.	Wykaz literatury .....	36
6.2.	Wykaz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych .....	36
7.	Sposób i forma zaliczenia kursu.....	38
8.	Sprawdzenie kompletności i poprawności opracowanego programu zajęć.....	40

## PROGRAM NAUCZANIA KURSU UMIEJĘTNOŚCI ZAWODOWYCH SPO.05.5. Wspieranie osoby podopiecznej w czynnościach dnia codziennego

### 1. Wprowadzenie

#### Charakterystyka kursu umiejętności zawodowych

Kurs umiejętności zawodowych (dalej KUZ) to pozaszkolna forma kształcenia ustawicznego. KUZ jest prowadzony według programu nauczania uwzględniającego podstawę programową kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego w zakresie: jednej z części efektów kształcenia wyodrębnionych w ramach danej kwalifikacji albo efektów kształcenia wspólnych dla wszystkich zawodów oraz wspólnych dla zawodów w ramach obszaru kształcenia stanowiących podbudowę do kształcenia w zawodzie lub grupie zawodów, albo efektów kształcenia wspólnych dla wszystkich zawodów w zakresie organizacji pracy małych zespołów.

Minimalna liczba godzin kształcenia na kursie umiejętności zawodowych:

- w przypadku kształcenia w zakresie jednej z części efektów kształcenia wyodrębnionych w ramach danej kwalifikacji – jest równa minimalnej liczbie godzin kształcenia przewidzianej dla danej części efektów kształcenia, określonej w podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego;
- w przypadku kształcenia w zakresie efektów kształcenia właściwych dla dodatkowych umiejętności zawodowych – jest równa minimalnej liczbie godzin kształcenia przewidzianych dla danej dodatkowej umiejętności zawodowej, określonej w przepisach prawa;
- w przypadku efektów wspólnych dla wszystkich zawodów wynosi 128 godzin.

Kurs umiejętności zawodowych może być prowadzony przez:

- publiczne i niepubliczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe, z wyjątkiem szkół artystycznych – w zakresie zawodów, w których kształcą, oraz w zakresie innych zawodów przypisanych do branż, do których należą zawody, w których kształci szkoła,
- publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego i centra kształcenia zawodowego,

Kurs umiejętności zawodowych w zakresie kwalifikacji **SPO.05.5. Wspieranie osoby podopiecznej w czynnościach dnia codziennego** może być realizowany w formie:

- dziennej – 1 miesiąc (128 godzin) – zajęcia odbywają się 5 lub 6 dni w tygodniu po 6 godzin dziennie,
- stacjonarnej – 2 miesiące (128 godzin) – zajęcia odbywają się 3 lub 4 dni w tygodniu po min. 6 godzin dziennie,
- zaocznej – 2 miesiące (65% z 128 godzin = 83 godziny) – zajęcia odbywają się co 2 tygodnie przez 2 dni po 10 godzin dziennie, a w uzasadnionych przypadkach – co tydzień przez 2 dni po 10 godzin dziennie.

Formy indywidualizacji pracy słuchaczy/uczestników powinny uwzględniać:

- dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do potrzeb uczestnika,
- dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do możliwości uczestnika.

Wskazane jest przeprowadzenie szczegółowej diagnozy potrzeb rozwoju uczestnika w kontekście specyfiki przedmiotu nauczania (diagnoza posiadanych kompetencji i potrzeb rozwoju uczestnika powinna być wykonana przez zespół prowadzących zajęcia i wychowawców z udziałem pedagoga, psychologa, doradcy zawodowego) oraz ustalenie sposobu pracy z uczestnikiem. Dużą uwagę należy zwrócić na uczestników posiadających trudności z uczeniem się. Niemniej ważni są uczestnicy uzdolnieni i szczególnie zainteresowani zawodem, przedmiotem nauczania. Każdy uczestnik posiadający szczególne potrzeby i możliwości powinien mieć określone właściwe dla siebie tempo i zakres pracy w obszarze przedmiotu nauczania z zachowaniem realizacji podstawy programowej.

Program kwalifikacyjnego kursu zawodowego dla kwalifikacji SPO.05.5. Wspieranie osoby podopiecznej w czynnościach dnia codziennego przeznaczony jest dla osób dorosłych posiadających wykształcenie średnie, które posiadają określone kompetencje personalne i społeczne. Ze względu na charakter pracy z osobami starszymi, istotne znaczenie mają empatia i komunikatywność. Pożądane są także kreatywność, umiejętność współpracy, zdolność organizowania pomocy i wsparcia, a także umiejętność kształtowania pozytywnych relacji interpersonalnych.

Na kwalifikacyjny kurs zawodowy przyjmuje się kandydatów, którzy muszą posiadać aktualne zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do kształcenia w zawodzie, w którym wyodrębniono daną kwalifikację.

Kurs umiejętności zawodowych kończy się zaliczeniem w formie ustalonej przez podmiot prowadzący kurs. Osoba, która uzyskała zaliczenie, otrzymuje zaświadczenie o ukończeniu kursu umiejętności zawodowych. Wzór zaświadczenia określa prawo. Osoba, która ukończyła kurs umiejętności zawodowych i podejmuje kształcenie na kwalifikacyjnym kursie zawodowym w obrębie tej samej kwalifikacji, może być zwalniana, na swój wniosek złożony podmiotowi prowadzącemu kwalifikacyjny kurs zawodowy, z zajęć dotyczących odpowiednio treści kształcenia lub efektów kształcenia zrealizowanych w dotychczasowym procesie kształcenia, o ile sposób organizacji kształcenia na kwalifikacyjnym kursie zawodowym umożliwia takie zwolnienie.

Termin rozpoczęcia i zakończenia kursu ustala organizator kursu dostosowując go do potrzeb i możliwości uczestników kursu. W przeciągu 14 dni od rozpoczęcia realizacji kursu umiejętności zawodowych należy przesłać do okręgowej komisji egzaminacyjnej informację o rozpoczęciu kształcenia na danym kursie.

Termin zakończenia kursu wynika z komunikatu Dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej i musi zakończyć się 6 tygodni przed pierwszym dniem terminu głównego egzaminu zawodowego. Podmiot prowadzący kwalifikacyjny kurs zawodowy ma obowiązek zgłoszenia okręgowej komisji egzaminacyjnej informacji o rozpoczęciu kształcenia na danym kursie.

Zawód opiekunka środowiskowa posiada wspólne efekty kształcenia z obszaru branży pomocy społecznej, które stanowią podbudowę kształcenia w zawodach:

341203 Opiekun w domu pomoc społecznej

341202 Opiekun osoby starszej

341201 Asystent osoby niepełnosprawnej

## Struktura programu

- przedmiotowy
- spiralny.

## Charakterystyka programu

Program nauczania kursu umiejętności zawodowych SPO.05.5. Wsparcie osoby podopiecznej w czynnościach dnia codziennego dla zawodu opiekunka środowiskowa 341204 w branży pomocy społecznej realizowanego w trybie dziennym stacjonarnym. Jest to zawód na poziomie IV Polskiej Ramy Kwalifikacji. Wyodrębniona została w nim jedna kwalifikacja SPO.05. Świadczenie usług opiekuńczych, która określona jest na poziomie 4 Polskiej Ramy Kwalifikacji jako kwalifikacja pełna.

Ukończenie kursu wspólnie z kursami umiejętności zawodowych:

SPO.05.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy

SPO.05.2. Podstawy pomocy społecznej

SPO.05.3. Organizowanie prac opiekuńczych

SPO.05.4. Wykonywanie czynności opiekuńczych i pielęgnacyjnych

SPO.05.6. Aktywizowanie osoby podopiecznej do samodzielności życiowej

SPO.05.7. Język obcy zawodowy

umożliwia uzyskanie świadectwa potwierdzającego kwalifikację SPO.05. Świadczenie usług opiekuńczych oraz dyplomu zawodowego po zdaniu egzaminów zawodowych w kwalifikacje wchodzących w skład zawodu: Opiekunka środowiskowa 341204.

Program nauczania posiada strukturę przedmiotową i spiralny układ treści. Materiał nauczania zaczynając się od zagadnień najprostszych po trudniejsze. Taki układ umożliwia powrót do treści zrealizowanych na początku edukacji, aby je powtórzyć i poszerzyć w kolejnych latach nauki. Utrwala to zarówno wiedzę jak i nabywane umiejętności celem przygotowania do realizacji zadań zawodowych. Dodatkowo taki układ i cykl nauczania w znaczącym stopniu niweluje braki edukacyjne, oraz pozwala na analizę materiału nauczania przez słuchaczy na różnych poziomach umiejętności.

Rozkład treści nauczania uwzględnia wzajemną korelację pomiędzy przedmiotami, a kolejność zdobywania wiedzy i umiejętności pozwala na nabycie wiedzy teoretycznej, by w krótkim czasie wykorzystać ją praktycznie. Zajęcia są realizowane na przedmiotach kształcenia teoretycznego oraz praktycznego.

Liczba godzin przewidziana na realizację programu wynosi 128 godzin i jest zgodna z minimalną liczbą godzin kształcenia zawodowego dla tej kwalifikacji wynikającej z podstawy programowej dla zawodu opiekunka środowiskowa.

Efekty kształcenia wskazane do realizacji w kształceniu teoretycznym mogą być (po spełnieniu wymagań określonych w aktualnych przepisach oświatowych) realizowane w formie kształcenia na odległość, przy czym zaliczenie tych zajęć nie może odbywać się w formie zdalnej. Kształcenie praktyczne nie może odbywać się

z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Rodzaj i wymiar godzin zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość określa podmiot prowadzący kształcenie ustawiczne z wykorzystaniem metod i technik.

Wychodząc naprzeciw współczesnej edukacji kurs umiejętności zawodowych w części zajęć teoretycznych może być prowadzony w systemie nauki zdalnej zgodnie z obowiązującymi przepisami. Zakres i rodzaj nauki zdalnej pozostają w gestii nauczycieli i dyrekcji placówki zgodnie z panującymi w danym okresie warunkami.

Taka forma realizacji kursu wiąże się z wdrożeniem platform online do nauczania zdalnego, co pozwoli na swobodne prowadzenie zajęć teoretycznych w czasie rzeczywistym, przeprowadzanie testów, ankiet oraz zadawania prac domowych i semestralnych. Zajęcia mogą odbywać się w trybie LIVE co umożliwi uczestnikom kursu na czynne uczestnictwo w zajęciach, zadawanie pytań, przedstawianie swoich uwag oraz prezentacji własnych dokonań. Możliwy jest także zapis video zajęć, co pozwala na uzupełnienie wiadomości przez osoby nieobecne na danych zajęciach. Do pracy na platformach cyfrowych potrzebny jest smartfon, tablet lub komputer oraz dostęp do Internetu. Przed rozpoczęciem pierwszych zajęć KUZ należy zorganizować wstępne szkolenie z zakresu samodzielnego korzystania z platformy edukacyjnej lub wskazać filmy szkoleniowe np. na platformie YouTube. Organizator kursu powinien zapewnić:

- dostęp do oprogramowania, które umożliwi synchroniczną i asynchroniczną interakcję między uczestnikami a osobami prowadzącymi zajęcia;
- materiały dydaktyczne przygotowane w formie dostosowanej do kształcenia prowadzonego z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość;
- bieżącą kontrolę postępów w nauce uczestników kursu;
- weryfikację ich wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, w formie i terminach ustalonych przez organizatora kursu;
- bieżącą kontrolę aktywności osób prowadzących zajęcia.

### **Założenia programowe**

Pogłębiające się starzenie społeczeństwa powoduje szybki wzrost zapotrzebowania na rynku pracy na osoby przygotowane profesjonalnie do opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi. Wielu osobom potrzebna jest pomoc wykwalifikowanej opiekunki środowiskowej. Praca opiekunki środowiskowej wykonywana jest przede wszystkim w domu podopiecznego oraz w różnych instytucjach opiekuńczych, takich jak domy pomocy społecznej, środowiskowe domy samopomocy. Zadaniem opiekunek środowiskowych jest udzielanie pomocy i świadczenie usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych osobom starszym, samotnym, przewlekle chorym i niesamodzielnym.

Głównym celem kształcenia w zawodzie opiekunka środowiskowa jest przygotowanie szeroko wykwalifikowanej kadry specjalistów przygotowanych do:

- profesjonalnego i rzetelnego wykonywania czynności zawodowych,
- pracy w ciągle zmieniającej się rzeczywistości zawodowej,
- samodzielnego podnoszenie swoich kwalifikacji,
- podejmowania własnej działalności gospodarczej zgodnej z zawodem,



- kontynuowania edukacji w szkołach wyższych na kierunkach: pielęgniarstwo, ratownictwo medyczne, pracownik socjalny.

### **Cele kierunkowe programu kursu umiejętności zawodowych**

Absolwent kursu umiejętności zawodowych realizujący kształcenie w zawodzie opiekunka środowiskowa powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych w zakresie jednostki efektów kształcenia SPO.05.5. Wspieranie osoby podopiecznej w czynnościach dnia codziennego:

- organizowania opieki oraz wsparcia społecznego osobie podopiecznej;
- sprawowania opieki nad osobą podopieczną w celu zapewnienia jej bezpieczeństwa zdrowotnego i higieny osobistej;
- pomagania osobie podopiecznej w czynnościach dnia codziennego;
- motywowania osoby podopiecznej do samodzielności oraz aktywności intelektualnej, fizycznej i społecznej.

### **Charakterystyka kwalifikacji:**

Posiadacz świadectwa potwierdzającego kwalifikację SPO.05. Świadczenie usług opiekuńczych, potrafi:

- przestrzegać przepisów BHP i ppoż. podczas wykonywania prac opiekuńczo-pielęgnacyjnych,
- udzielać pierwszej pomocy,
- organizować stanowisko pracy,
- stosować środki ochrony indywidualnej i zbiorowej,
- posługiwać się językiem migowym,
- scharakteryzować potrzeby biopsychospołeczne człowieka i sposoby ich zaspokajania,
- rozpoznać sytuację zdrowotną, społeczną i materialną osoby podopiecznej,
- dobierać zabiegi opiekuńcze i pielęgnacyjne u osoby podopiecznej,
- planować i organizować opiekę nad osobą podopieczną,
- posługiwać się językiem obcym zawodowym w zakresie słownictwa specjalistycznego powiązanego z zawodem.

Osoba posiadająca Certyfikat kwalifikacji zawodowej w zakresie kwalifikacji SPO.05. Świadczenie usług opiekuńczych jest gotowy do samodzielnego wykonywania umiarkowanie złożonych zadań zawodowych w często zmiennych, przewidywalnych warunkach w zakresie organizowania i sprawowania opieki oraz wsparcia społecznego osobie podopiecznej. Jest gotowa do motywowania osoby podopiecznej do samodzielności oraz aktywności intelektualnej, fizycznej i społecznej.

Diagnostuje problemy i potrzeby bio-psycho-społeczne osoby podopiecznej. Sporządza indywidualny plan opieki nad osobą podopieczną i prowadzi dokumentację pracy z nią. Sprawuje opiekę nad osobą podopieczną w celu zapewnienia jej bezpieczeństwa zdrowotnego i higieny osobistej. Pomaga jej w czynnościach dnia codziennego i organizuje różne formy aktywizowania. Pomaga osobie podopiecznej w korzystaniu ze świadczeń pomocy społecznej. Wspiera osobę podopieczną w rozwiązywaniu problemów osobistych i społecznych i w integracji ze środowiskiem lokalnym, pomagać osobie podopiecznej w korzystaniu ze świadczeń opieki zdrowotnej. Potrafi samodzielnie udzielać pierwszej pomocy w stanach zagrożenia zdrowia i życia. Posługuje się językiem migowym.

Stosuje nowoczesne narzędzia, technologie i oprogramowanie komputerowe wspomagające wykonywanie zadań zawodowych. Potrafi współpracować w zespole oraz kierować małym zespołem pracowniczym oraz projektować stanowiska pracy. Kontroluje jakość wykonania zadań przez podległych pracowników i przyjmuje odpowiedzialność za skutki działań własnych oraz tych osób.

Przestrzega zasady BHP, ochrony przeciwpożarowej, ochrony środowiska i ergonomii. Planuje własny rozwój zawodowy. Potrafi formułować krótkie i zrozumiałe wypowiedzi oraz teksty pisemne w języku obcym umożliwiające realizację zadań zawodowych.

Program kursu umiejętności zawodowych SPO.05.5. oparty jest o podstawę programową kształcenia branżowego w zawodzie opiekunka środowiskowa, w której to wyodrębniono dla kwalifikacji SPO.05. Świadczenie usług opiekuńczych następujące jednostki efektów kształcenia:

SPO.05.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy,

SPO.05.2. Podstawy pomocy społecznej,

SPO.05.3. Organizowanie prac opiekuńczych,

SPO.05.4. Wykonywanie czynności opiekuńczych,

SPO.05.5. Wspieranie osoby podopiecznej w czynnościach dnia codziennego,

SPO.05.6. Aktywizowanie osoby podopiecznej do samodzielności życiowej,

SPO.05.7. Język obcy zawodowy

oraz efekty kształcenia realizowane na wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego związane z nabywaniem kompetencji personalnych i społecznych i organizacji pracy małych zespołów, zgrupowane w jednostkach efektów kształcenia:

SPO.05.8. Kompetencje personalne i społeczne,

SPO.05.9. Organizacja pracy małych zespołów.

## 2. Plan zajęć kursu umiejętności zawodowych

### 2.1. Pogrupowanie efektów kształcenia

**Tabela 1.** Przyporządkowanie efektów kształcenia wraz z kryteriami weryfikacji do poszczególnych przedmiotów

<b>Efekty kształcenia z danej jednostki efektów</b> <b>Stopniowanie efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep</b>	<b>Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia</b>	<b>Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów</b>	<b>Przedmiot 5 Opieka i pielęgnacja człowieka 128h</b>	<b>Przedmiot 6 Organizacja opieki środowiskowej 128h</b>	<b>Przedmiot 7 Doskonalenie umiejętności opiekuńczych i pielęgnacyjnych</b>	<b>Przedmiot 8 Wspieranie samodzielności osoby podopiecznej</b>
pomaga osobie podopiecznej w prowadzeniu gospodarstwa domowego i zarządzaniu finansami osobistymi (ek)	37	przedstawia zasady pomocy w prowadzeniu gospodarstwa domowego osobie podopiecznej	x			x
		planuje rodzaje czynności w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, np. zakupy, pranie, pomoc w przygotowywaniu posiłków	x			x
		dobiera sposoby planowania budżetu osobie podopiecznej	x			x
dobiera metody i środki do utrzymania mieszkania w czystości (ew)	15	wymienia środki stosowane do utrzymania w czystości mieszkania osoby podopiecznej				x
		dobiera środki i narzędzia do utrzymania w czystości mieszkania osoby podopiecznej				x
		wykonuje czynności pomagające osobie podopiecznej w utrzymaniu czystości otoczenia				x



<b>Efekty kształcenia z danej jednostki efektów</b> <b>Stopniowanie efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep</b>	<b>Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia</b>	<b>Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów</b>	<b>Przedmiot 5 Opieka i pielęgnacja człowieka 128h</b>	<b>Przedmiot 6 Organizacja opieki środowiskowej 128h</b>	<b>Przedmiot 7 Doskonalenie umiejętności opiekuńczych i pielęgnacyjnych</b>	<b>Przedmiot 8 Wspieranie samodzielności osoby podopiecznej</b>
przestrzega zasad zdrowego stylu życia osoby podopiecznej oraz prowadzi profilaktykę i promocję zdrowia z zakresu zdrowego stylu życia (ew)	46	wyjaśnia pojęcie profilaktyki i promocji zdrowia	x		x	
		opisuje czynniki zdrowego stylu życia	x		x	
		objaśnia zasady zdrowego odżywiania	x		x	
		wykazuje się znajomością zasad żywienia dietetycznego			x	
		przygotowuje dietetyczne posiłki			x	
pomaga osobie podopiecznej w korzystaniu ze świadczeń pomocy społecznej (ew)	15	wymienia rodzaje pomocy społecznej		x		
		dobiera rodzaj pomocy w zależności od sytuacji osoby podopiecznej		x		
		wnioskuje do instytucji społecznej o pomoc dla osoby podopiecznej		x		
stosuje procedury sanitarno-epidemiologiczne podczas wykonywania czynności opiekuńczych (ep)	15	wymienia procedury sanitarno-epidemiologiczne podczas wykonywania czynności higienicznych				x
		stosuje procedury higieniczne dotyczące narzędzi i sprzętu medycznego				x
Razem liczba godzin w jednostce efektów kształcenia SPO.05.5.	128					



<b>Efekty kształcenia z danej jednostki efektów</b> <b>Stopniowanie efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep</b>	<b>Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia</b>	<b>Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów</b>	<b>Przedmiot 5 Opieka i pielęgnacja człowieka 128h</b>	<b>Przedmiot 6 Organizacja opieki środowiskowej 128h</b>	<b>Przedmiot 7 Doskonalenie umiejętności opiekuńczych i pielęgnacyjnych</b>	<b>Przedmiot 8 Wspieranie samodzielności osoby podopiecznej</b>
<b>SPO.05.8. Kompetencje personalne i społeczne</b>						
przedstawia cechy wysokiej jakości usług świadczonych na rzecz drugiego człowieka		wymienia rodzaje usług świadczonych osobie podopiecznej	x	x	x	x
		dobiera rodzaj usług do potrzeb podopiecznego	x	x	x	x
		określa kompetencje opiekunki środowiskowej, jakie mają wpływ na jakość świadczonych usług	x	x	x	x
przestrzega zasad kultury osobistej i etyki podczas realizacji zadań zawodowych		opisuje zasady etyczne podczas świadczenia usług opiekuńczych	x	x	x	x
		opisuje skutki łamania zasad etycznych	x	x	x	x
		omawia zasady współpracy z osobą niepełnosprawną z zachowaniem kultury i etyki zawodowej	x	x	x	x
		przestrzega tajemnicy związanej z wykonywanym zawodem i miejscem pracy	x	x	x	x
		przestrzega zasad związanych z ochroną własności intelektualnej i ochroną danych osobowych	x	x	x	x
stosuje zasady komunikacji interpersonalnej		wymienia zasady komunikacji interpersonalnej i aktywne metody słuchania	x	x	x	x
		określa zasady komunikacji interpersonalnej	x	x	x	x
		charakteryzuje aktywne metody słuchania	x	x	x	x



<b>Efekty kształcenia z danej jednostki efektów</b> <b>Stopniowanie efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep</b>	<b>Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia</b>	<b>Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów</b>	<b>Przedmiot 5 Opieka i pielęgnacja człowieka 128h</b>	<b>Przedmiot 6 Organizacja opieki środowiskowej 128h</b>	<b>Przedmiot 7 Doskonalenie umiejętności opiekuńczych i pielęgnacyjnych</b>	<b>Przedmiot 8 Wspieranie samodzielności osoby podopiecznej</b>
opisuje pojęcie konfliktu w związku z realizacją zadań zawodowych		wyjaśnia pojęcie konfliktu	x	x	x	x
		opisuje przyczyny konfliktów międzyludzkich	x	x	x	x
		zapobiega przyczynom powstawania konfliktów	x	x	x	x
		opisuje fazy konfliktu	x	x	x	x
		wymienia skutki konfliktów międzyludzkich w życiu rodzinnym, społecznym i zawodowym	x	x	x	x
		stosuje zasady utrzymywania poprawnych relacji z podopiecznym i współpracownikami	x	x	x	x
planuje wykonanie zadania		planuje czas przeznaczony na realizację zadań zawodowych	x	x	x	x
		realizuje zadania w wyznaczonym czasie	x	x	x	x
		ocenia stopień realizacji zadania	x	x	x	x
		analizuje skutki realizacji zadania	x	x	x	x
ponosi odpowiedzialność za podejmowane działania		wyjaśnia pojęcie odpowiedzialności w związku z realizacją zadań zawodowych	x	x	x	x
		wymienia konsekwencje braku odpowiedzialności podczas wykonywania zadań zawodowych	x	x	x	x
wykazuje się kreatywnością i otwartością na zmiany		rozpoznaje sytuacje nietypowe w środowisku pracy	x	x	x	x
		podejmuje działania w sytuacji nietypowej	x	x	x	x
		ocenia skutki podejmowanych działań w sytuacjach nietypowych	x	x	x	x
		wyjaśnia znaczenie zmiany w życiu człowieka	x	x	x	x



Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowanie efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Przedmiot 5 Opieka i pielęgnacja człowieka 128h	Przedmiot 6 Organizacja opieki środowiskowej 128h	Przedmiot 7 Doskonalenie umiejętności opiekuńczych i pielęgnacyjnych	Przedmiot 8 Wspieranie samodzielności osoby podopiecznej
aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe		opisuje podstawowy zakres wiedzy i umiejętności zawodowych	x	x	x	x
		analizuje własne kompetencje	x	x	x	x
		wyznacza sobie cele rozwojowe	x	x	x	x
		planuje własny rozwój zawodowy	x	x	x	x
stosuje metody i techniki rozwiązywania problemów		opisuje metody i techniki rozwiązywania problemów	x	x	x	x
		podaje propozycje rozwiązywania problemów	x	x	x	x
		ocenia skuteczność podjętych działań	x	x	x	x
współpracuje w zespole		określa pojęcia: zespół, praca zespołowa i lider	x	x	x	x
		realizuje zadania w wyznaczonym czasie	x	x	x	x
		wspomaga innych członków zespołu podczas realizacji zadań				
		analizuje efekty pracy zespołu	x	x	x	x
		identyfikuje znaczenie i funkcje konfliktu w pracy zespołu	x	x	x	x
SPO.05.9. Organizacja pracy małych zespołów						
planuje pracę zespołu w celu wykonania przydzielonych zadań		wyznacza zadania członkom zespołu	x	x	x	x
		wyjaśnia sposób wykonania zadania	x	x	x	x
dobiera osoby do wykonania przydzielonych zadań		rozpoznaje możliwości i umiejętności członków zespołu	x	x	x	x
		wskazuje osoby do wykonania zadania	x	x	x	x
		przewiduje skutki niewłaściwego doboru osób do zadań	x	x	x	x



<b>Efekty kształcenia z danej jednostki efektów</b> <b>Stopniowanie efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep</b>	<b>Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia</b>	<b>Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów</b>	<b>Przedmiot 5 Opieka i pielęgnacja człowieka 128h</b>	<b>Przedmiot 6 Organizacja opieki środowiskowej 128h</b>	<b>Przedmiot 7 Doskonalenie umiejętności opiekuńczych i pielęgnacyjnych</b>	<b>Przedmiot 8 Wspieranie samodzielności osoby podopiecznej</b>
kieruje wykonaniem przydzielonych zadań		ustala kolejność wykonywania zadań	x	x	x	x
		monitoruje proces wykonywania zadań	x	x	x	x
ocenia jakość wykonania przydzielonych zadań		określa zaangażowanie w pracę członków zespołu	x	x	x	x
		ocenia efekty pracy zespołu	x	x	x	x
		udziela informacji zwrotnej w celu prawidłowego wykonania przydzielonego zadania	x	x	x	x
wprowadza rozwiązania techniczne i organizacyjne wpływające na poprawę warunków i jakości pracy		dokonuje analizy rozwiązań technicznych i organizacyjnych warunków i jakości pracy	x	x	x	x
		dokonuje prostych modernizacji warunków i organizacji pracy	x	x	x	x

Prowadzący wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych powinni stwarzać warunki do nabywania kompetencji personalnych i społecznych oraz umiejętności w zakresie organizacji pracy małych zespołów w ramach godzin przeznaczonych na kształcenie zawodowe.



**Tabela 2.** Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia i nadawanie nazw tym zajęciom

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekty kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia	Liczba godzin	Okres realizacji
SPO.05.5. Wspieranie osoby podopiecznej w czynnościach dnia codziennego	pomaga osobie podopiecznej w prowadzeniu gospodarstwa domowego i zarządzaniu finansami osobistymi (ek)	przedstawia zasady pomocy w prowadzeniu gospodarstwa domowego osobie podopiecznej	Opieka i pielęgnacja człowieka Wspieranie samodzielności osoby podopiecznej	37	1 miesiąc
		planuje rodzaje czynności w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, np. zakupy, pranie, pomoc w przygotowywaniu posiłków			
		dobiera sposoby planowania budżetu osobie podopiecznej			
	dobiera metody i środki do utrzymania mieszkania w czystości (ew)	wymienia środki stosowane do utrzymania w czystości mieszkania osoby podopiecznej	Wspieranie samodzielności osoby podopiecznej	15	
		dobiera środki i narzędzia do utrzymania w czystości mieszkania osoby podopiecznej			
		wykonuje czynności pomagające osobie podopiecznej w utrzymaniu czystości otoczenia			
	przestrzega zasad zdrowego stylu życia osoby podopiecznej oraz prowadzi profilaktykę i promocję zdrowia z zakresu zdrowego stylu życia (ew)	wyjaśnia pojęcie profilaktyki i promocji zdrowia	Opieka i pielęgnacja człowieka Doskonalenie umiejętności opiekuńczych i pielęgnacyjnych	46	1 miesiąc / 2 miesiąc
		opisuje czynniki zdrowego stylu życia			
		objaśnia zasady zdrowego odżywiania			
		wykazuje się znajomością zasad żywienia dietetycznego			
		przygotowuje dietetyczne posiłki			

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekty kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia	Liczba godzin	Okres realizacji
SPO.05.5. Wsparcie osoby podopiecznej w czynnościach dnia codziennego	pomaga osobie podopiecznej w korzystaniu ze świadczeń pomocy społecznej (ew)	wymienia rodzaje pomocy społecznej	Organizacja opieki środowiskowej	15	
		dobiera rodzaj pomocy w zależności od sytuacji osoby podopiecznej			
		wnioskuję do instytucji społecznej o pomoc dla osoby podopiecznej			
	stosuje procedury sanitarno-epidemiologiczne podczas wykonywania czynności opiekuńczych (ep)	wymienia procedury sanitarno-epidemiologiczne podczas wykonywania czynności higienicznych	Wsparcie samodzielności osoby podopiecznej	15	
		stosuje procedury higieniczne dotyczące narzędzi i sprzętu medycznego			
Kompetencje personalne i społeczne	Cechy wysokiej jakości usług świadczonych na rzecz drugiego człowieka	wymieni rodzaje usług świadczonych osobie podopiecznej	dobierać rodzaj usług do potrzeb podopiecznego		
			określić kompetencje opiekunki środowiskowej, jakie mają wpływ na jakość świadczonych usług		
	Zasady kultury osobistej i etyki podczas realizacji zadań zawodowych	opisać zasady etyczne podczas świadczenia usług opiekuńczych	opisać skutki łamania zasad etycznych		
		przestrzegać tajemnicy związanej z wykonywanym zawodem i miejscem pracy	omówić zasady współpracy z osobą niepełnosprawną z zachowaniem kultury i etyki zawodowej		
			przestrzegać zasad związanych z ochroną własności intelektualnej i ochroną danych osobowych		
	Planowanie wykonanie zadania	planować czas przeznaczony na realizację zadań zawodowych	oceniać stopień realizacji zadania		
		realizować zadania w wyznaczonym czasie	analizować skutki realizacji zadania		

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekty kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia	Liczba godzin	Okres realizacji
Organizacja pracy małych zespołów	Praca zespołu w celu wykonania przydzielonych zadań	wyznaczać zadania członkom zespołu	wyjaśniać sposób wykonania zadania		
	Dobieranie osób do wykonania przydzielonych zadań	wskazać osoby do wykonania zadania	rozpoznać możliwości i umiejętności członków zespołu		
			przewidzieć skutki niewłaściwego doboru osób do zadań		
	Kierowanie wykonaniem przydzielonych zadań	ustalić kolejność wykonywania zadań	monitorować proces wykonywania zadań		

## 2.2. Określenie liczby godzin na kształcenie zawodowe

**Tabela 3.** Określenie liczby godzin poszczególnych zajęć z podziałem na zajęcia teoretyczne i praktyczne

Nazwa zajęć	Liczba godzin Zajęcia teoretyczne	Liczba godzin Zajęcia praktyczne	Efekty kształcenia wraz z kodami ek, ew, ep	Kryteria weryfikacji realizowane w ramach zajęć
Opieka i pielęgnacja człowieka	22		pomaga osobie podopiecznej w prowadzeniu gospodarstwa domowego i zarządzaniu finansami osobistymi (ek)	przedstawia zasady pomocy w prowadzeniu gospodarstwa domowego osobie podopiecznej
				planuje rodzaje czynności w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, np. zakupy, pranie, pomoc w przygotowywaniu posiłków
				dobiera sposoby planowania budżetu osobie podopiecznej
	15		przestrzega zasad zdrowego stylu życia osoby podopiecznej oraz prowadzi profilaktykę i promocję zdrowia z zakresu (ew) zdrowego stylu życia	wyjaśnia pojęcie profilaktyki i promocji zdrowia
				opisuje czynniki zdrowego stylu życia
				objaśnia zasady zdrowego odżywiania
Organizacja opieki środowiskowej	15		pomaga osobie podopiecznej w korzystaniu ze świadczeń pomocy społecznej (ew)	wymienia rodzaje pomocy społecznej
				dobiera rodzaj pomocy w zależności od sytuacji osoby podopiecznej
				wnioskuje do instytucji społecznej o pomoc dla osoby podopiecznej
Doskonalenie umiejętności opiekuńczych i pielęgnacyjnych		31	przestrzega zasad zdrowego stylu życia osoby podopiecznej oraz prowadzi profilaktykę i promocję zdrowia z zakresu zdrowego stylu życia (ew)	wyjaśnia pojęcie profilaktyki i promocji zdrowia
				opisuje czynniki zdrowego stylu życia
				objaśnia zasady zdrowego odżywiania
				wykazuje się znajomością zasad żywienia dietetycznego
				przygotowuje dietetyczne posiłki
Wspieranie samodzielności osoby podopiecznej		15	pomaga osobie podopiecznej w prowadzeniu gospodarstwa domowego i zarządzaniu finansami osobistymi (ek)	przedstawia zasady pomocy w prowadzeniu gospodarstwa domowego osobie podopiecznej
				planuje rodzaje czynności w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, np. zakupy, pranie, pomoc w przygotowywaniu posiłków
				dobiera sposoby planowania budżetu osobie podopiecznej

Nazwa zajęć	Liczba godzin Zajęcia teoretyczne	Liczba godzin Zajęcia praktyczne	Efekty kształcenia wraz z kodami ek, ew, ep	Kryteria weryfikacji realizowane w ramach zajęć
		15	dobiera metody i środki do utrzymania mieszkania w czystości (ew)	wymienia środki stosowane do utrzymania w czystości mieszkania osoby podopiecznej
				dobiera środki i narzędzia do utrzymania w czystości mieszkania osoby podopiecznej
				wykonuje czynności pomagające osobie podopiecznej w utrzymaniu czystości otoczenia
		15	stosuje procedury sanitarno-epidemiologiczne podczas wykonywania czynności opiekuńczych (ep)	wymienia procedury sanitarno-epidemiologiczne podczas wykonywania czynności higienicznych
				stosuje procedury higieniczne dotyczące narzędzi i sprzętu medycznego
Razem	52 (T)	76 (P)		

## 2.3. Plan kursu umiejętności zawodowych

**Tabela 4.** Plan zajęć kursu umiejętności zawodowych

Lp.	Powiązanie z podstawą programową	Przedmioty	Liczba godzin
Kształcenie teoretyczne			
1	SPO.05.5. Wspieranie osoby podopiecznej w czynnościach dnia codziennego	Opieka i pielęgnacja człowieka	37
2	SPO.05.5. Wspieranie osoby podopiecznej w czynnościach dnia codziennego	Organizacja opieki środowiskowej	15
Łączna liczba godzin przeznaczonych na kształcenie teoretyczne			52
Kształcenie praktyczne			
3	SPO.05.5. Wspieranie osoby podopiecznej w czynnościach dnia codziennego	Doskonalenie umiejętności opiekuńczych i pielęgnacyjnych	31
4	SPO.05.5. Wspieranie osoby podopiecznej w czynnościach dnia codziennego	Wspieranie samodzielności osoby podopiecznej	45
Łączna liczba godzin przeznaczonych na kształcenie praktyczne			76
Łączna liczba godzin			128

### **3. Cele kształcenia kursu umiejętności zawodowych**

Absolwent kursu umiejętności zawodowych powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych:

- organizowania opieki oraz wsparcia społecznego osobie podopiecznej,
- sprawowania opieki nad osobą podopieczną w celu zapewnienia jej bezpieczeństwa zdrowotnego i higieny osobistej,
- pomagania osobie podopiecznej w czynnościach dnia codziennego,
- motywowania osoby podopiecznej do samodzielności oraz aktywności intelektualnej, fizycznej i społecznej.

## **4. Programy poszczególnych zajęć**

### **4.1. Program nauczania dla przedmiotu: Opieka i pielęgnacja człowieka**

#### **4.1.1 Cele ogólne przedmiotu**

Cele ogólne przedmiotu to:

- Poznanie zasad zdrowego stylu życia.
- Poznanie sposobów wspierania osoby podopiecznej w prowadzeniu gospodarstwa domowego.

#### **4.1.2 Cele szczegółowe przedmiotu**

Cele szczegółowe przedmiotu to:

- wyjaśnić pojęcia z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia,
- objaśnić zasady zdrowego odżywiania i zapoznać z zasadami żywienia dietetycznego,
- opisać rodzaj i zakres pomocy w rozwiązywaniu problemów społecznych i osobistych osoby podopiecznej,
- objaśnić zakres i zasady pomocy w prowadzeniu gospodarstwa domowego osoby podopiecznej.



### 4.1.3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tabela 5 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tematy zajęć	Liczba godz.	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności uczestnika
Pomoc osobie podopiecznej w prowadzeniu gospodarstwa domowego i zarządzaniu finansami osobistymi	22	planuje czynności w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, np. zakupy, pranie, pomoc w przygotowywaniu posiłków	<ul style="list-style-type: none"> <li>– przedstawić zasady pomocy w prowadzeniu gospodarstwa domowego osobie podopiecznej</li> <li>– planować rodzaje czynności w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, np. zakupy, pranie, pomoc w przygotowywaniu posiłków</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- dobierać sposoby planowania budżetu osobie podopiecznej</li> </ul>
Zasady zdrowego stylu życia osoby podopiecznej oraz prowadzenie profilaktyki i promocji zdrowia z zakresu zdrowego stylu życia	15	przedstawia zasady zdrowego odżywiania	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnić pojęcie profilaktyki i promocji zdrowia</li> <li>– opisać czynniki zdrowego stylu życia</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- objaśnić zasady zdrowego odżywiania</li> </ul>
Kompetencje personalne i społeczne		przedstawia cechy wysokiej jakości usług świadczonych na rzecz drugiego człowieka	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienia rodzaje usług świadczonych osobie podopiecznej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- dobierać rodzaj usług do potrzeb podopiecznego</li> <li>- określić kompetencje opiekuńcze środowiskowe, jakie mają wpływ na jakość świadczonych usług</li> </ul>

### 4.1.4 Procedury osiągnięcia celów kształcenia

#### Propozycje metod nauczania

- prezentacja, wykład z wykorzystaniem środków wizualnych, aktywizująca metoda tekstu przewodniego, dyskusja dydaktyczna, metoda przypadków, metoda symulacyjna, opis, praca w grupach, praca w parach, odczytywanie informacji zamieszczonych na schematach.

## **Obudowa dydaktyczna**

Zajęcia edukacyjne powinny być realizowane w:

1. Pracowni gospodarstwa domowego i kulinarnej wyposażonej w:
  - zestaw mebli kuchni domowej oraz wyposażenie ułatwiające osobom starszym samodzielne przygotowywanie posiłków,
  - plansze ilustrujące skład poszczególnych produktów spożywczych,
  - książki kucharskie,
  - zastawę stołową,
  - sprzęt gospodarstwa domowego.

W pracowni powinny znajdować się:

- stanowiska komputerowe dla uczestników (jedno stanowisko dla jednego uczestnika),
- stanowisko komputerowe dla prowadzącego podłączone do sieci lokalnej z dostępem do Internetu,
- urządzenie wielofunkcyjne,
- pakiety programów biurowych i graficznych,
- projektor multimedialny,
- tablicę interaktywną.

Dodatkowo do dyspozycji wskazane są tematyczne e-booki, animacje 2D/3D, atlasy interaktywne, plansze interaktywne, gry edukacyjne, filmy edukacyjne, symulatory, wirtualne laboratoria umożliwiające realizowanie treści w formie zdalnej.

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnych form pracy aktywizującej słuchaczy np. praca w grupach po 2-3 słuchaczy. W trakcie prac ze uczestnikami należy pozostawiać im dodatkowy czas na własne prace związane z realizowanymi celami kształcenia. Dodatkowy czas należy też poświęcić na indywidualizowanie pracy słuchaczy w zależności od ich możliwości i potrzeb.

### **4.1.5 Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika**

Sprawdzanie opanowania przez uczestnika wymagań programowych będzie przeprowadzone na podstawie wykonanych ćwiczeń. W ocenie należy uwzględnić następujące kryteria ogólne: zawartość merytoryczną ćwiczeń, ich poprawność, formy przedstawienia. Sprawdzanie osiągnięć powinno odbywać się przez cały okres realizacji programu zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku kursu.

## 4.2. Program nauczania dla przedmiotu: Organizacja opieki środowiskowej

### 4.2.1 Cele ogólne przedmiotu

Cele ogólne przedmiotu to:

- Znajomość świadczeń pomocy społecznej.

### 4.2.2 Cele szczegółowe przedmiotu

Cele szczegółowe przedmiotu to:

- omówić rodzaje pomocy społecznej,
- dobrać rodzaj pomocy do sytuacji osoby podopiecznej,
- przygotować dokumentację o pomoc dla osoby podopiecznej.

### 4.2.3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tabela 6 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tematy zajęć	Liczba godz.	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności uczestnika
Pomoc osobie podopiecznej w korzystaniu ze świadczeń pomocy społecznej	15	omawia rodzaje pomocy społecznej	wymienia rodzaje pomocy społecznej	<ul style="list-style-type: none"> <li>- dobierać rodzaj pomocy w zależności od sytuacji osoby podopiecznej</li> <li>- wnioskować do instytucji społecznej o pomoc dla osoby podopiecznej</li> </ul>
Kompetencje personalne i społeczne		przedstawia cechy wysokiej jakości usług świadczonych na rzecz drugiego człowieka	wymienić rodzaje usług świadczonych osobie podopiecznej	<ul style="list-style-type: none"> <li>- dobierać rodzaj usług do potrzeb podopiecznego</li> <li>- określić kompetencje opiekunki środowiskowej, jakie mają wpływ na jakość świadczonych usług</li> </ul>

#### **4.2.4 Procedury osiągnięcia celów kształcenia**

##### **Propozycje metod nauczania**

- prezentacja, wykład z wykorzystaniem środków wizualnych, aktywizująca metoda tekstu przewodniego, praca w grupach, praca w parach, odczytywanie informacji zamieszczonych na schematach.

##### **Warunki realizacji**

Zajęcia edukacyjne powinny być prowadzone w pracowni wspomagania komputerowego działalności zawodowej wyposażonej w:

- stanowiska komputerowe dla uczestników (jedno stanowisko dla jednego uczestnika),
- stanowisko komputerowe dla prowadzącego podłączone do sieci lokalnej z dostępem do Internetu,
- urządzenie wielofunkcyjne,
- pakiety programów biurowych i graficznych,
- projektor multimedialny,
- tablicę interaktywną.

Dodatkowo do dyspozycji wskazane są tematyczne e-booki, animacje 2D/3D, atlasy interaktywne, plansze interaktywne, gry edukacyjne, filmy edukacyjne, symulatory, wirtualne laboratoria umożliwiające realizowanie treści w formie zdalnej.

##### **Obudowa dydaktyczna**

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnych form pracy aktywizującej słuchaczy np. praca w grupach po 2-3 słuchaczy. W trakcie prac ze uczestnikami należy pozostawiać im dodatkowy czas na własne prace związane z realizowanymi celami kształcenia. Dodatkowy czas należy też poświęcić na indywidualizowanie pracy słuchaczy w zależności od ich możliwości i potrzeb.

#### **4.2.5 Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika**

Sprawdzanie opanowania przez uczestnika wymagań programowych będzie przeprowadzone na podstawie wykonanych ćwiczeń. W ocenie należy uwzględnić następujące kryteria ogólne: zawartość merytoryczną ćwiczeń, ich poprawność, formy przedstawienia. Sprawdzanie osiągnięć powinno odbywać się przez cały okres realizacji programu zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku kursu.

### 4.3. Program nauczania dla przedmiotu: Doskonalenie umiejętności opiekuńczych i pielęgnacyjnych

#### 4.3.1 Cele ogólne przedmiotu

Cele ogólne przedmiotu to:

- Poznanie zasad zdrowego stylu życia.

#### 4.3.2 Cele szczegółowe przedmiotu

Cele szczegółowe przedmiotu to:

- omówić pojęcie profilaktyki i promocji zdrowia,
- omówić czynniki zdrowego stylu życia,
- omówić zasady żywienia dietetycznego,
- przygotować dietetyczne posiłki.

#### 4.3.3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tabela 7 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tematy zajęć	Liczba godz.	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności uczestnika
Zasady zdrowego stylu życia osoby podopiecznej oraz prowadzenie profilaktyki i promocji zdrowia z zakresu zdrowego stylu życia	31	przedstawia zasady zdrowego stylu życia osoby podopiecznej oraz prowadzenie profilaktyki i promocji zdrowia z zakresu zdrowego stylu życia	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia pojęcie profilaktyki i promocji zdrowia</li> <li>– opisać czynniki zdrowego stylu życia</li> <li>– wykazać się znajomością zasad żywienia dietetycznego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- objaśnić zasady zdrowego odżywiania</li> <li>- przygotować dietetyczne posiłki</li> </ul>
Kompetencje personalne i społeczne		przedstawia cechy wysokiej jakości usług świadczonych na rzecz drugiego człowieka	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienić rodzaje usług świadczonych osobie podopiecznej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- dobierać rodzaj usług do potrzeb podopiecznego</li> <li>- określić kompetencje opiekuńcze środowiskowej, jakie mają wpływ na jakość świadczonych usług</li> </ul>

#### **4.3.4 Procedury osiągnięcia celów kształcenia**

##### **Propozycje metod nauczania**

prezentacja, wykład z wykorzystaniem środków wizualnych, aktywizująca metoda tekstu przewodniego, praca w grupach, praca w parach, odczytywanie informacji zamieszczonych na schemacie, metoda warsztatowa, metoda projektu, metody przypadku, burzy mózgów, metoda pokazu.

##### **Warunki realizacji**

Zajęcia edukacyjne powinny być realizowane w:

1. Pracowni gospodarstwa domowego i kulinarnej wyposażonej w:
  - zestaw mebli kuchni domowej oraz wyposażenie ułatwiające osobom starszym samodzielne przygotowywanie posiłków,
  - plansze ilustrujące skład poszczególnych produktów spożywczych,
  - książki kucharskie,
  - zastawę stołową,
  - sprzęt gospodarstwa domowego.

W pracowni powinny znajdować się:

- stanowiska komputerowe dla uczestników (jedno stanowisko dla jednego uczestnika),
- stanowisko komputerowe dla prowadzącego podłączone do sieci lokalnej z dostępem do Internetu,
- urządzenie wielofunkcyjne,
- pakiety programów biurowych i graficznych,
- projektor multimedialny,
- tablicę interaktywną.

Dodatkowo do dyspozycji wskazane są tematyczne e-booki, animacje 2D/3D, atlasy interaktywne, plansze interaktywne, gry edukacyjne, filmy edukacyjne, symulatory, wirtualne laboratoria, programy ćwiczeniowe do projektowania przez dobieranie umożliwiające realizowanie treści w formie zdalnej.

### **Obudowa dydaktyczna**

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnych form pracy aktywizującej słuchaczy np. praca w grupach po 2-3 słuchaczy. W trakcie prac ze uczestnikami należy pozostawiać im dodatkowy czas na własne prace związane z realizowanymi celami kształcenia. Dodatkowy czas należy też poświęcić na indywidualizowanie pracy słuchaczy w zależności od ich możliwości i potrzeb.

### **4.3.5 Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika**

Sprawdzanie opanowania przez uczestnika wymagań programowych będzie przeprowadzone na podstawie wykonanych ćwiczeń. W ocenie należy uwzględnić następujące kryteria ogólne: zawartość merytoryczną ćwiczeń, ich poprawność, formy przedstawienia. Sprawdzanie osiągnięć powinno odbywać się przez cały okres realizacji programu zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku kursu.

#### **4.4. Program nauczania dla przedmiotu: Wsparcie samodzielności osoby podopiecznej**

##### **4.4.1 Cele ogólne przedmiotu**

Cele ogólne przedmiotu to:

- Poznanie metod i technik prowadzenia gospodarstwa domowego.
- Pomoc osobie podopiecznej w zarządzaniu finansami osobistymi.
- Poznanie procedur sanitarno-epidemiologicznych podczas wykonywania czynności.

##### **4.4.2 Cele szczegółowe przedmiotu**

Cele szczegółowe przedmiotu to:

- przedstawić zasady pomocy w prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- panować rodzaje czynności w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego,
- dobierać sposoby panowania budżetu osobie podopiecznej,
- dobierać środki i narzędzia do utrzymania w czystości mieszkania
- wymienić procedury sanitarno-epidemiologiczne podczas wykonywania czynności.



#### 4.4.3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tabela 8 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tematy zajęć	Liczba godz.	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności uczestnika
Pomoc osobie podopiecznej w prowadzeniu gospodarstwa domowego i zarządzaniu finansami osobistymi	15		<ul style="list-style-type: none"> <li>– przedstawić zasady pomocy w prowadzeniu gospodarstwa domowego osobie podopiecznej</li> <li>– planować rodzaje czynności w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, np. zakupy, pranie, pomoc w przygotowywaniu posiłków</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- dobierać sposoby planowania budżetu osobie podopiecznej</li> </ul>
Metody pracy i środki do utrzymania mieszkania w czystości	15		<ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienić środki stosowane do utrzymania w czystości mieszkania osoby podopiecznej</li> <li>– wykonać czynności pomagające osobie podopiecznej w utrzymaniu czystości osobistej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- dobierać środki i narzędzia do utrzymania w czystości mieszkania osoby podopiecznej</li> </ul>
Procedury sanitarno-epidemiologiczne podczas wykonywania czynności opiekuńczych	15		<ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienić procedury sanitarno-epidemiologiczne podczas wykonywania czynności higienicznych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- stosować procedury higieniczne dotyczące narzędzi i sprzętu medycznego</li> </ul>
Kompetencje personalne i społeczne		przedstawia cechy wysokiej jakości usług świadczonych na rzecz drugiego człowieka	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienić rodzaje usług świadczonych osobie podopiecznej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- dobierać rodzaj usług do potrzeb podopiecznego</li> <li>- określić kompetencje opiekunki środowiskowej, jakie mają wpływ na jakość świadczonych usług</li> </ul>
Organizacja pracy małych zespołów		przedstawia pracę zespołu w celu wykonania przydzielonych zadań	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyznacza zadania członkom zespołu</li> <li>– kieruje wykonaniem przydzielonych zadań</li> <li>– ustalić kolejność wykonywania zadań</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- wyjaśniać sposób wykonania zadania</li> <li>- monitorować proces wykonywania zadań</li> </ul>

#### **4.4.4 Procedury osiągnięcia celów kształcenia**

##### **Propozycje metod nauczania**

- prezentacja, wykład z wykorzystaniem środków wizualnych, aktywizująca metoda tekstu przewodniego, praca w grupach, praca w parach, ćwiczenia praktyczne w grupach, odczytywanie informacji zamieszczonych na schematach.

##### **Warunki realizacji**

Zajęcia edukacyjne powinny być prowadzone w: pracowni wspomagania komputerowego działania zawodowej wyposażonej w:

- stanowiska komputerowe dla uczestników (jedno stanowisko dla jednego uczestnika),
- stanowisko komputerowe dla prowadzącego podłączone do sieci lokalnej z dostępem do Internetu,
- urządzenie wielofunkcyjne,
- pakiety programów biurowych i graficznych,
- projektor multimedialny,
- tablicę interaktywną.

Dodatkowo do dyspozycji wskazane są tematyczne e-booki, animacje 2D/3D, atlasy interaktywne, plansze interaktywne, gry edukacyjne, filmy edukacyjne, symulatory, wirtualne laboratoria umożliwiające realizowanie treści w formie zdalnej.

##### **Obudowa dydaktyczna**

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnych form pracy aktywizującej słuchaczy np. praca w grupach po 2-3 słuchaczy. W trakcie prac ze uczestnikami należy pozostawiać im dodatkowy czas na własne prace związane z realizowanymi celami kształcenia. Dodatkowy czas należy też poświęcić na indywidualizowanie pracy słuchaczy w zależności od ich możliwości i potrzeb.

#### **4.4.5 Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika**

Sprawdzanie opanowania przez uczestnika wymagań programowych będzie przeprowadzone na podstawie wykonanych ćwiczeń. W ocenie należy uwzględnić następujące kryteria ogólne: zawartość merytoryczną ćwiczeń, ich poprawność, formy przedstawienia. Sprawdzanie osiągnięć powinno odbywać się przez cały okres realizacji programu zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku kursu.

## 5. Ewaluacja programu kursu umiejętności zawodowych

Tabela 9 Ewaluacja programu kursu umiejętności zawodowych

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
pomaga osobie podopiecznej w prowadzeniu gospodarstwa domowego i zarządzaniu finansami osobistymi (ek)	– przedstawia zasady pomocy w prowadzeniu gospodarstwa domowego osobie podopiecznej	Przeprowadzenie testów sprawdzających, sprawdzenie ich przez prowadzącego	W czasie realizacji programu nauczania podczas trwania KUZ
	– planuje rodzaje czynności w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, np. zakupy, pranie, pomoc w przygotowywaniu posiłków		
	– dobiera sposoby planowania budżetu osobie podopiecznej		

## 6. Wykaz literatury oraz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych

### 6.1. Wykaz literatury

- 1) Błędowski P., Pomoc społeczna i opieka nad osobami starszymi w RFN, INTERART, Warszawa 1995.
- 2) Boczoń J., Toczyski W., Załuska M., Leś E., Organizacje pozarządowe w społeczeństwie obywatelskim, BPS, Warszawa 1995.
- 3) Bukowska A., Filar-Mierzwa K., *Sprawny senior – jak być aktywnym mimo problemów zdrowotnych*, PZWL, 2018.
- 4) Ciborowska H., Rudnicka A., *Dietetyka. Żywnienie zdrowego i chorego człowieka*, PZWL, Warszawa 2007.
- 5) Foks H., *Asystentura rodziny. Teoria, praktyka, badania*, PWN 2016.
- 6) Gertig H., Przystawski J., *Bromatologia. Zarys nauki o żywności i żywieniu*, PZWL, Warszawa 2007.
- 7) Kawczyńska-Butrym Z., *Wyzwania rodziny: zdrowie, choroba, niepełnosprawność, starość*, Makmed, Lublin 2008.
- 8) Kędziora-Kornatowska K., Muszalik M., *Pielęgowanie pacjentów w starszym wieku*, PZWL, 2018.
- 9) Kierebiński Cz., *Żywnienie a zdrowie*, PZWL, Warszawa 1990.
- 10) Kunachowicz H., Nadolna I., Iwanow K., Przygoda B., *Wartość odżywcza wybranych produktów spożywczych i typowych potraw*, PZWL, Warszawa 2007.
- 11) Szrajda M., *Świadczenia z pomocy społecznej. Postępowanie administracyjne*, INFOR, 2018.

### 6.2. Wykaz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych

Pracownia gospodarstwa domowego i kulinarnego wyposażona w:

- zestaw mebli kuchni domowej oraz wyposażenie ułatwiające osobom starszym samodzielne przygotowywanie posiłków,
- plansze ilustrujące skład poszczególnych produktów spożywczych,
- książki kucharskie,
- zastawę stołową,
- sprzęt gospodarstwa domowego.

Pracownia wspomagania komputerowej działalności zawodowej wyposażona w:

- stanowiska komputerowe dla uczestników (jedno stanowisko dla jednego uczestnika),

- stanowisko komputerowe dla prowadzącego podłączone do sieci lokalnej z dostępem do Internetu,
- urządzenie wielofunkcyjne,
- pakiety programów biurowych i graficznych,
- projektor multimedialny,
- tablicę interaktywną.

W pracowniach oraz pomieszczeniach praktycznej nauki zawodu powinny znajdować się przepisy BHP dotyczące pracy z urządzeniami oraz instrukcje obsługi i konserwacji tych urządzeń. Niezbędne są również zestawy ćwiczeń, instrukcje do ćwiczeń, pakiety edukacyjne dla słuchaczy, karty samooceny, karty pracy dla słuchaczy i prezentacje multimedialne związane z treściami kształcenia, czasopisma branżowe, atlasy, słowniki, katalogi.

Dodatkowo do dyspozycji wskazane są tematyczne e-booki, animacje 2D/3D, atlasy interaktywne, plansze interaktywne, gry edukacyjne, filmy edukacyjne, symulatory, wirtualne laboratoria, programy ćwiczeniowe do projektowania przez dobieranie umożliwiające realizowanie treści w formie zdalnej dostosowane treściami do poszczególnych przedmiotów teoretycznych i praktycznych.

## 7. Sposób i forma zaliczenia kursu

Kurs umiejętności zawodowych kończy się zaliczeniem w formie walidacji osiągnięć uczestnika kursu, polegającej na ocenie wykonywanych w trakcie nauki projektów i ćwiczeń oraz na podstawie uzyskanych w trakcie kursu ocen z poszczególnych przedmiotów.

O zaliczeniu zajęć edukacyjnych w kształceniu teoretycznym decyduje prowadzący te zajęcia na podstawie zaliczenia testów sprawdzających.

Test uznany jest za zaliczony, gdy uzyskano co najmniej 50% punktów możliwych do zdobycia.

Do oceny osiągnięć edukacyjnych słuchaczy proponuje się stosowanie testów wielokrotnego wyboru, zadań z luką, ocenę aktywności uczestnika podczas wykonywania zadań w grupie, ocenę jakości wykonania zadań przez uczestnika. Proponuje się, aby osiągnięcia słuchaczy oceniać w zakresie zaplanowanych, uszczegółowionych celów kształcenia na podstawie:

- obserwacji wykonanych ćwiczeń,
- testu pisemnego.

Umiejętności praktyczne proponuje się sprawdzać na podstawie obserwacji czynności wykonywanych przez uczestnika w trakcie realizacji ćwiczeń. Podczas obserwacji należy zwrócić uwagę na:

- wyszukiwanie i przetwarzanie rzetelnych informacji pozyskanych z różnych źródeł,
- poprawność merytoryczną wykonanych ćwiczeń praktycznych,
- umiejętność pracy w zespole.

Ważne kryteria oceny efektów kształcenia to: zaplanowanie wykonania zadania, dobór elementów oraz sporządzona dokumentacja zawodowa. Możliwe są również inne sposoby i formy zaliczenia, takie jak: testy praktyczne, wykonanie projektów, próby pracy, aktywność uczącego się na zajęciach, prezentacje na forum grupy z przeprowadzonych prac.

O zaliczeniu zajęć edukacyjnych w kształceniu praktycznym decyduje prowadzący te zajęcia na podstawie zaliczenia zadań praktycznych.

Kurs umiejętności zawodowych uznaje się za zaliczony, jeżeli uczestnik uzyskał zaliczenie ze wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych w kształceniu teoretycznym i praktycznym.

Osoba, która uzyskała zaliczenie, otrzymuje zaświadczenie o ukończeniu kursu umiejętności zawodowych. Osoba, która ukończyła kurs umiejętności zawodowych z jednostek efektów kształcenia:

SPO.05.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy

SPO.05.2. Podstawy pomocy społecznej

SPO.05.3. Organizowanie prac opiekuńczych

SPO.05.4. Wykonywanie czynności opiekuńczych

SPO.05.6. Aktywizowanie osoby podopiecznej do samodzielności życiowej

SPO.05.7. Język obcy zawodowy

i otrzymała zaświadczenie o jego ukończeniu może przystąpić do egzaminu potwierdzającego kwalifikację SPO.05. Świadczenie usług opiekuńczych.

## 8. Sprawdzenie kompletności i poprawności opracowanego programu zajęć

**Tabela 10.** Weryfikacja programu nauczania KUZ pod kątem zgodności z przepisami prawa oświatowego

Lp.	Program kwalifikacyjnego kursu zawodowego/kursu umiejętności zawodowych uwzględnia	Zawartość opracowanego programu zajęć (T/N)
1	Cele kształcenia (zadania zawodowe)	T
2	Efekty kształcenia	T
3	Kryteria weryfikacji	T
4	Warunki realizacji kształcenia w kwalifikacji (lub niezbędne do realizacji danej jednostki efektów)	T
5	Minimalna liczba godzin kształcenia zawodowego dla kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie lub jednostki efektów	T

**Tabela 11.** Weryfikacja programu KUZ pod kątem kompletności efektów kształcenia

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
SPO.05.5. Wsparcie osoby podopiecznej w czynnościach dnia codziennego		
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	
pomaga osobie podopiecznej w prowadzeniu gospodarstwa domowego i zarządzaniu finansami osobistymi (ek)	przedstawia zasady pomocy w prowadzeniu gospodarstwa domowego osobie podopiecznej	Pomoc osobie podopiecznej w prowadzeniu gospodarstwa domowego i zarządzaniu finansami osobistymi
	planuje rodzaje czynności w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, np. zakupy, pranie, pomoc w przygotowywaniu posiłków	Pomoc osobie podopiecznej w prowadzeniu gospodarstwa domowego i zarządzaniu finansami osobistymi
	dobiera sposoby planowania budżetu osobie podopiecznej	Pomoc osobie podopiecznej w prowadzeniu gospodarstwa domowego i zarządzaniu finansami osobistymi
dobiera metody i środki do utrzymania mieszkania w czystości (ew)	wymienia środki stosowane do utrzymania w czystości mieszkania osoby podopiecznej	Metody pracy i środki do utrzymania mieszkania w czystości
	dobiera środki i narzędzia do utrzymania w czystości mieszkania osoby podopiecznej	Metody pracy i środki do utrzymania mieszkania w czystości
	wykonuje czynności pomagające osobie podopiecznej w utrzymaniu czystości otoczenia	Metody pracy i środki do utrzymania mieszkania w czystości





Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
przestrzega zasad zdrowego stylu życia osoby podopiecznej oraz prowadzi profilaktykę i promocję zdrowia z zakresu zdrowego stylu życia (ew)	wyjaśnia pojęcie profilaktyki i promocji zdrowia	Zasady zdrowego stylu życia osoby podopiecznej oraz prowadzenie profilaktyki i promocji zdrowia z zakresu zdrowego stylu życia
	opisuje czynniki zdrowego stylu życia	Zasady zdrowego stylu życia osoby podopiecznej oraz prowadzenie profilaktyki i promocji zdrowia z zakresu zdrowego stylu życia
	objaśnia zasady zdrowego odżywiania	Zasady zdrowego stylu życia osoby podopiecznej oraz prowadzenie profilaktyki i promocji zdrowia z zakresu zdrowego stylu życia
	wyказuje się znajomością zasad żywienia dietetycznego	Zasady zdrowego stylu życia osoby podopiecznej oraz prowadzenie profilaktyki i promocji zdrowia z zakresu zdrowego stylu życia
	przygotowuje dietetyczne posiłki	Zasady zdrowego stylu życia osoby podopiecznej oraz prowadzenie profilaktyki i promocji zdrowia z zakresu zdrowego stylu życia
pomaga osobie podopiecznej w korzystaniu ze świadczeń pomocy społecznej (ew)	wymienia rodzaje pomocy społecznej	Pomoc osobie podopiecznej w korzystaniu ze świadczeń pomocy społecznej
	dobiera rodzaj pomocy w zależności od sytuacji osoby podopiecznej	Pomoc osobie podopiecznej w korzystaniu ze świadczeń pomocy społecznej
	wnioskuje do instytucji społecznej o pomoc dla osoby podopiecznej	Pomoc osobie podopiecznej w korzystaniu ze świadczeń pomocy społecznej
stosuje procedury sanitarno-epidemiologiczne podczas wykonywania czynności opiekuńczych (ep)	wymienia procedury sanitarno-epidemiologiczne podczas wykonywania czynności higienicznych	Procedury sanitarno-epidemiologiczne podczas wykonywania czynności opiekuńczych
	stosuje procedury higieniczne dotyczące narzędzi i sprzętu medycznego	Procedury sanitarno-epidemiologiczne podczas wykonywania czynności opiekuńczych